

DOGRADNJA I ADAPTACIJA DOMA ZDRAVLJA U METKOVIĆU

Metković je danas pogranični grad s petnaestak tisuća stanovnika i najveće naselje neretvanske doline. Kao sjedište ratara i stočara spominje se već u 15. st., ali je veće značenje dobilo tek pošto su 1716. Mlečani porušili Gabelu i osnovali novu neretvansku luku te formirali novu granicu između Otomanskog Carstva i Mletačke Republike. Metković se počeo razvijati pod francuskom upravom kada je zahvaljujući Napoleonoj cesti postao prometno raskrižje. Potom je za austrijske uprave postao važno trgovačko i gospodarsko te upravno i prosvjetno središte del-

EXTENSION AND REMODELING OF HEALTH CENTER IN METKOVIĆ

The existing health care facility is currently being extended and remodeled in the border town of Metković, center of opulent and highly-populated Neretva valley. After the works this health center will become a small and modernly equipped hospital. Because of a high number of medical interventions, many specialized medical services have over time been developed in this health care center. However, this medical facility, the largest in the Dubrovnik-Neretva county, has been increasingly faced with the lack of space and chronic deterioration of its building, equipment and utility services. By the end of the year, when all works are due for completion, this will be the most modern health care establishment in Croatia. The extension and remodeling activities have proven to be highly complex mainly because they had to be carried out without interruption of normal medical work in the health center.

je značenje dobio osamostaljenjem Republike Hrvatske kada je ponov-

je bio vrlo važan u obrani zemlje jer je zauzimanjem Metkovića i izbijanjem na ušće Neretve neprijatelj namjeravao odsjeći južni dio Hrvatske.

Pogled na Dom zdravlja u Metkoviću prije dogradnje i adaptacije

te Neretve. Poticaj daljem razvoju dali su okupacija Bosne i Hercegovine, prometna regulacija Neretve te izgradnja željezničkih pruga Metković-Mostar i Mostar-Sarajevo krajem 19. st. Nakon tog razdoblja uglavnom stagnira, a značajno je stradao u Drugom svjetskom ratu kada su ga zbog važnosti njegove luke bombardirali engleski zrakoplovi.

Metković je ostao kulturno i upravno središte plodne doline, a posebno

no postao graničnim mjestom. U agresiji što je potom uslijedila grad

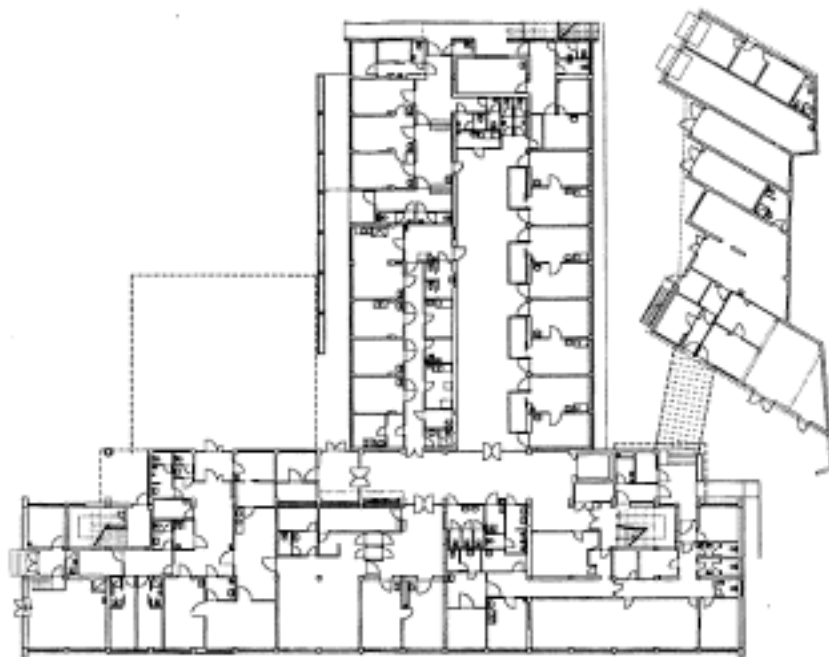
Upravo su ratna zbivanja, a posebno rat što je potom uslijedio u susjednoj Bosni i Hercegovini, i potaknula ideju o boljoj zdravstvenoj zaštiti ovog područja, govori nam Mihovil Štimac, dipl. oec., ravnatelj Doma zdravlja u Metkoviću. Tada je u podrumu robne kuće koja se nalazi u blizini Doma zdravlja bilo smješteno mnoštvo ranjenika, a bilo je i do 4000 medicinskih intervencija na mjesec. Zbog toga su ondašnji ministar zdravlja dr. Andrija Hebrang i župan dubrovačko-neretvanski dr. Jure Burić donijeli odluku da se u Metkoviću, radi bolje zdravstvene zaštite stanovništva, blizine granice te gotovo podjednake udaljenosti najbliže bolnice (Split 125 km, Dubrovnik 100 km), započne graditi nova bolnica. Inače

Skica budućeg izgleda Doma zdravlja u Metkoviću

u Neretvanskoj dolini ima približno 40.000 stanovnika, od čega 25.000

Postojeća je zgrada građena šezdesetih godina prošlog stoljeća, a osim

Tlocrt prizemlja dograđenog Doma zdravlja

gravitira Domu zdravlja u Metkoviću, uz dubrovački najvećem domu zdravlja u Županiji, s tim što dubrovački pokriva cijelo područje od Stona do Prevlake. Poslije se od toga odustalo i namjere su se potom smanjile na proširivanje i bolje opremanje postojećeg Doma zdravlja sa stacionarom, hemodijalizom i rendgenom, uz hitnu pomoć, rodilište, opću medicinu, internu medicinu, ginekologiju, pulmologiju i kiruršku jedinicu.

Ipak će se nastojati da jednog dana, nastavio je ravnatelj svoje izlaganje, Dom zdravlja u Metkoviću postane nešto što se inače naziva dnevnom bolnicom s dijagnostikom i operativnim zahvatima te stacionarom u kojemu bi se moglo boraviti dva do tri dana. Postelja će nakon proširenja i adaptacije biti otprilike trideset. Dom inače ima približno 140 zaposlenih, od čega je tridesetak liječnika, iako polovica od njih imaju ugovor o zakupu. Očekuje se dobivanje nove i najsuvremenije opreme i dodatno kadrovsko ekipiranje, posebno novim liječničkim kadrom.

što je bila u potpuno derutnom stanju i prostorno nije odgovarala jer nije bila predviđena za tolike medicinske sadržaje. Kako se odustalo od gradnje novoga medicinskog objekta, preostalo je da se postojeći dom nadogradi i adaptira.

Pritom su imali izuzetnu pomoć i razumijevanje od strane Ministarstva zdravstva i od Županije. Ravnatelj je vrlo zadovoljan onim što je napravljeno, a cijelo je gradilište primjer timskog rada. Posebno je bio zadovoljan nadzorom gradilišta koji je obavljala tvrtka iz Metkovića. Ljudi koji tu žive najbolje razumiju domaće potrebe, a to je omogućilo ne samo kvalitetnija rješenja već i uštede. Vrlo je zadovoljan i graditeljima (tvrtkom *Alkom* iz Splita) za koje smatra da su primjer kako treba raditi u zdravstvu. Projekt je izradila tvrtka *APZ-inženjering* iz Zagreba koja ima mnogo iskustva u projektiranju medicinskih ustanova, a ujedno je pokazala i mnogo razumijevanja za njihove zahtjeve i potrebe. Svi su u Metkoviću vrlo zadovoljni, posebno što na poboljšanje zdravstvene zaštite čekaju više od petnaest godina. Oprema je naručena i bit će potpuno nova, osim rendgena i ultrazvuka koji su nedavno nabavljeni.

Mihovil Štimac ravnatelj je Doma zdravlja u Metkoviću već 4 godine i smatra da je dosad dosta napravljeno, iako misli da se moglo i bolje i više. Veseli ga što je njegov Dom zdravlja konačno prepoznat kao naj-

Radovi na dilataciji A1

veća medicinska ustanova između Splita i Dubrovnika, a imali su mnogo razumijevanja i od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Osim toga toj zdravstvenoj ustanovi gravitira 25.000 stanovnika, a preostalih 15.000 gravitiraju također nedavno uređenom Domu zdravlja u Pločama s kojim izuzetno dobro surađuju, a promet se ljeti povećava i za 90 posto, posebno za hitne intervencije. Jer dolina Neretve, zaključio je ravnatelj svoje izlaganje, zaslužuje podjednaku zdravstvenu skrb kakvu dobivaju i otoci i Dalmatinska zagora. Posebno i stoga što je ljeti zbog pretrpane Jadranske turističke ceste nemoguće do najbliže bolnice stići za manje od 2,5 sata, a područje grada Metkovića ima i najveći natalitet u Hrvatskoj.

Uoči posjeta gradilištu, u Zagrebu smo razgovarali s Vesnom Grbavec, ing. arh., projektanticom dogradnje i adaptacije. Saznali smo da je Dom zdravlja u Metkoviću građen između 1966. i 1968. te da je bio potpuno dotrajan i nije odgovarao postojećim normativima i standardima u zdravstvu, a da nije imao ni dovoljno prostora za provedbu Zakona o zakupu u zdravstvu u području primarne zdravstvene zaštite. Prijedlog medicinsko-građevinskih zahvata izrađen

je prema predviđenim zahtjevima, broju osiguranika, ugovorenim sadr-

je povezivala dilataciju A s dilatacijom B, također prizemnicom.

Pomoćna građevina kojoj tek predstoji adaptacija

žajima i prijedlozima samog korisnika, a to je verificiralo i Ministarstvo zdravstva.

Dosadašnji se Dom zdravlja imao je dvije građevine – glavnu i pomoćnu. Glavna se sastojala od tri povezane zgrade (dilatacije), s tim što je najveća (dilatacija A) imala prizemlje i dva kata (drugi nije bio do kraja uređen), dilatacija A1 bila je prizemnica koja

Pomoćna je građevina prizemnica s garažom, praonicom rublja i skladištem. Projekt je predviđao sjeverno proširenje dijela prizemlja dilatacije A i kompletno uređenje drugog kata. Predviđeno je da se dilatacija A1 potpuno izgradi do visine drugog kata te time potpuno spoji i izjednači s dilatacijom A. Ujedno je predviđeno da se dilatacija B adaptira i proširi prema sjeveru i zapadu. Za pomoćnu građevinu nije bilo predviđeno proširenje, ali će se i ona u cijelosti adaptirati te natkrivenom zatvorenom vezom povezati s dilatacijom A i A1. Ujedno je predviđena ulazna nadstrešnica za vozila hitne pomoći pokraj novoga glavnog ulaza koji će se nalaziti sa zapadne strane u dosadašnjoj dilataciji A1.

Zatečeno stanje u postojećoj zdravstvenoj ustanovi zaista je bilo neprikladno, osim novoga adaptiranog prostora rendgena i hemodijalize, a posebno su bile dotrajale sve instalacije koje je trebalo u cijelosti mijenjati. Iako su se dovodne i odvodne instalacije i priključci obnavljali za potrebe dogradnje rendgena i hemo-

Radovi na dilataciji B

dijalize, neke je valjalo dodatno proširivati. Na prostoru gradilišta bilo je dosta visokog drveća (borovi), posebno na prostoru gdje su bile predviđene nove kolne i pješačke površine. Zaključeno je da će se pokušati sačuvati sva postojeća vegetacija, a da će se prostor naknadno hortikulturno uređivati te da će se posaditi novo drveće.

Novo rješenje ne mijenja oblik i veličinu parcele niti bitno narušava zatečene volumene i površinu građevine u odnosu na površinu parcele. Tako metkovički Dom zdravlja dobiva zapravo približno 750 m² i njegova se ukupna neto površina zajedno s pomoćnim objektom povećava na otprilike 3000 četvornih metara.

Predviđeno je da se pročelja izvode toplinskom izolacijom s kombiniranim pločama, a da se dio prizemlja obradi kulirom kako bi se ujednačio sa zatečenom izgradnjom. Izvest će se nova aluminijska i plastificirana bravarija s izolacijskim staklom, a pregradni se zidovi izvode u "knauf" sustavu s potrebnom ispunom radi zvučne izolacije. Predviđena je porculanska keramika u ordinacijama, rođilištu, operacijskom bloku, sobama za sestre i u sanitarnim prostorijama. Ostali će se zidovi obraditi perivim bojama. Za podove u ordinacijama predviđen je linoleum, a elektroprovodljivi podovi predviđeni su za rođilište i operacijski blok na drugom katu, na podovima u dvorani malih kirurških zahvata na prvom katu te podovima dvoranama manjih kirurških zahvata u hitnoj te ultrazvučno-radiološkoj dijagnostici u prizemlju. Podovi čekaonica i komunikacija bit će u kamenu, a podovi sanitarija i pomoćnih prostora u keramici.

Zbog novih instalacija izvest će se novi slojevi poda i nova hidroizolacija. Stoga se zapravo trebaju ukloniti svi podovi prizemlja do šljunčanog nasipa, a izvodit će se i novi slojevi međukatnih konstrukcija. U svim se prostorima prizemlja i kato-va previđaju i spušteni stropovi.

Dio nove opreme

U dilataciji B osigurani su prostori za 8 ekipa opće medicine (rad u dvije smjene), medicinsko-biokemijski laboratorij, zdravstvena zaštita male djece i ambulanta pulmologa, a u prizemlju će biti zadržana postojeća kotlovnica. Na prvom katu cijele građevine (dilatacije A, A1 i B) osigurane su specijalističke ambulante kao što su internistička, logopedska, kirurška, stomatološka i polivalentne, te one za zdravstvenu zaštitu že-

na, školske djece, medicinu rada i djelatnost ispostava. Također su na tom katu sačuvane prostorije za rad uprave. Na drugom je katu predviđen stacionar za roditelje i ostale korisnike. Postojat će i zajedničke prostorije za prijam i odjelne ambulante, prostori za pripremu i obradu pacijenata s reanimacijom i postoperativnom njegom te potrebni higijenski sadržaji. Sve će sobe imati vlastite sanitarne blokove, a svi su prostori za odjelne

Pogled na gradilište Doma zdravlja s ulične strane

sestre posebno odvojeni. U pomoćnoj građevini osigurane su garaže za vozila, praonica rublja, odlagalište lijekova, prostorija za agregat i stanica za medicinske plinove.

Odluka o provedbi medicinskog programa u postojećem prostoru Doma zdravlja uključivala je da se u najvećoj mjeri poštuje zatečeno arhitektonsko rješenje i oblikovanje građevine, rekla nam je na kraju ing. Grbavec iz *APZ-inženjering d.d.* Stoga je projekt predviđao gotovo faksimilnu obnovu glavne zgrade primjenom izvornih završnih materijala. Dogradnja dilatacije A1 svojom se visinom potpuno uklapa u okolinu i ne narušava postojeće odnose. Konstrukcija dogradnje je armiranobetonski okvirni sustav u kombinaciji s bočnim armiranobetonskim zidom i armiranobetonskom jezgrom oko dizala te armiranobetonskom međukatnom pločom. Proširenje dilatacije B također je armiranobetonski okvirni sustav s armiranobetonskim međukatnim pločama.

Na gradilištu smo razgovarali s Vladimirom Paskovićem, dipl. ing. građ., voditeljem građevinske operative i Duškom Jelaskom, ing. građ., voditeljem gradilišta. Saznali smo da su radovi započeli u rujnu 2002., a da je rok za dovršetak svih radova 14 mjeseci. Sami su obavljali kompletnu adaptaciju, praktički bez koope-ranata, osim za ugradnju kamena, dizala i medicinske plinove. U okvirima su terminskog plana iako je bilo nekih dodatnih radova. Kompletno je završena zgrada A (dilatacija A i A1), radovi na dilataciji B su upravo započeli, a pomoćna građevina je gotovo završena. Na gradilištu je prosječno bilo 30 do 40 radnika, a najveći je problem ovog složenog gradilišta bio u tome što se rad u Domu zdravlja uopće nije prekidao i što je medicinske sadržaje trebalo preseljavati kako bi se koji prostor osposobio.

Tvrtka *Alkom d.o.o.* iz Splita građevinska je tvrtka s približno 300 radnika u vlasništvu Mirka Vukovića,

dipl. ing. stroj. Gotovo su u cijelosti okrenuti visokogradnji, a najčešći im je investitor država. Jedna im je od najvećih izvedenih građevina Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu. Trenutačno najviše grade u Sinju, gdje grade školu, dom za socijalnu skrb i zgradu poticane stanogradnje. Još jednu školu grade u Splitu, dom socijalne skrbi u Kaštelima i zgradu poticane stanogradnje u Gospiću. Razgovarali smo i sa Zdenkom

Nova zgrada Doma za tjelesno oštećene, stare i nemoćne osobe u Metkoviću

Bartulović, dipl. ing. arh., iz *Projekt-nog ureda Glavinić d.o.o.* iz Metkovića, koja nadzire građenje. I ona je potvrdila da je najveći problem ovoga složenog gradilišta bio neprekinuti rad Doma zdravlja tijekom svih radova. Sve je to bilo dobro riješeno, a posebno su se u tome dobro snašli izvoditelji, za što svakako valja istaknuti voditelja gradilišta ing. Duška Jelasku. Bilo je također razumijevanja i podrške od strane projektanata i nadležnih službi u Ministarstvu zdravstva. Drago joj je što su s obavljenim radovima zadovoljni i u Domu zdravlja i u Metkoviću, a veseli da se o dosadašnjim radovima pohvalno izrazio i ministar zdravstva za svoga nedavnog posjeta.

Ing. Bartulović je inače iz Zenice, a u Metkoviću radi već 9 godina i na

taj se grad potpuno navikla. Prvi joj je posao bio projekt novog dječjeg vrtića za tristotinjak djece koji, iako u izgradnji, još nije završen. Inače smatra da se u Metkoviću zaista mnogo gradi. Završava se Dom za tjelesno oštećene, stare i nemoćne osobe koji treba biti završen u prosincu ove godine, obnovljena je škola *Stjepan Radić* i područna škola u Bijelom Viru, izgrađena i upravo se oprema školska dvorana gimnazije,

a grade se i veće stambene zgrade s tridesetak stanova.

Za kraj smo ostavili podatke koje smo crpili iz novinskih izvješća o posjetu ministra zdravstva dr. Andre Vlahušića ovom gradilištu, a ti su nas izvještaji i potaknuli da prvi put posjetimo jedno gradilište u tom živopisnom gradiću na Neretvi. Riječ je o kapitalnom projektu Ministarstva zdravstva čija se vrijednost procjenjuje na približno dvadesetak milijuna kuna, a novac je osiguran iz zajma Vijeća Europe. Istaknuto je zatim da se prema projektu Dom zdravlja u Metkoviću pretvara u manju bolnicu sa specijalističkim odjelima i operativnim jedinicama, kako bi se olakšalo liječenje bolesnika kojima su najbliže bolnice vrlo daleko. Ministarstvo će uz pomoć Županije

Gradilišta

osigurati i kvalitetnu opremu pa će do kraja godine građani Metkovića imati najsuvremeniju medicinsku

ustanovu u Hrvatskoj. Rekonstrukcijom i opremanjem Doma zdravlja u Pločama i ulaganjem u objekt zdrav

stvene zaštite u Opuzenu značajno je poboljšana zdravstvena zaštita stanovnika delte Neretve.

Branko Nadilo
